

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglaš v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOLUME XXVI.—LETO XXVI.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), FEBRUARY 23, 1943.

ŠTEVILKA (NUMBER) 43

NA RDEČI ARMADI LEŽI VSA TEŽA SEDANJE VOJNE

Tako je izjavil Stalin v svojem dnevnem povelju sovjetski armadi ob 25-letnici njene ustanovitve.

RDEČA ARMADA NI BILA USTVARJENA ZA ZAVOJEVANJE TUJIH DEŽEL, TEMVEČ ZA OBRAMBO DOMAČIH MEJA

MOSKVA, četrtek, 23. februarja. — Premier Josip Stalin je danes izjavil, da v pomanjkanju druge fronte "samo sovjetska armada sama vzdržuje vso težo te vojne," ter je dalje dejal, da je sovjetska armada prizadela Nemcem 9.000.000 izgub, med katerimi je bilo 4.000.000 ubitih. Stalin je tudi izjavil, da je postal sedaj čas sovražnik Nemčije.

Pričetek izгона sovražnikov "Pričetek ogromnega pogona sovražnika iz sovjetskih dežel se je pričel," je izjavil Stalin v samozavestnem dnevnem povelju sovjetski armadi ob 25-letnici njene ustanovitve. Stalin je nato pozval sovjetsko armado, naj ne "počiva ne podnevi ne ponoči, in naj uniči sovražnika, ako slednji noče položiti orožja. — Smrt nemškimi vpadnikom!" Stalin je izjavil, da Hitlerjeva vojaška moč pojema, dočim postajajo rdeče armade vedno močnejše. Toda istočasno je postavil svet, da nemške armade niso še porazene in da sovjetske zmage nad Nemci še ne pomenijo, da bi nemške armade ne mogle okrevati.

9 milijonov nemških izgub V dvajsetih mesecih vojne, je rekel Stalin, so vrgle sovjetske armade iz boja okoli 9 milijonov Nemcev, med katerimi jih je bilo najmanj štiri milijone ubitih.

Uspehi zadnjih treh mesecev Samo v zadnjih treh mesecih je bilo potolčenih 112 divizij oziroma 700.000 sovražnikov je bilo ubitih, nad 300.000 pa zajetih.

Nemci so izgubili nad 7.000 tankov, 4.000 letal, 17.000 topov ter ogromne množine materiala, in vse to tekom zadnjih treh mesecev ruskih zimskih ofenziv.

Vsa teža na plečih rdeče armade "V očigled pomanjkanja druge fronte v Evropi, je samo rdeča armada tista, ki vzdržuje vso težo te vojne."

Stalin je izjavil, da rdeča armada ni bila ustvarjena za zavojevanje tujih dežel, temveč za obrambo domačih mej. Zalključek Stalina povelja Stalin je sklenil svoj dnevni ukaz z vzkliki: "Zivela naša velika domovina! Zivela naša slavna rdeča armada, naša junaška mornarica, naši hrabri možje in žene v partizanskih odredih!"

"Zivela stranka boljševikov, inspiratorjev in organizatorjev zmag rdeče armade!" "Smrt nemškim vpadnikom!"

Poslanik v Rusiji

Na sliki je podadmiral William H. Standley, ki je sedaj poslanik v Moskvi. Slika je bila posneta, ko je sedel za volanom ameriškega vojaškega avta.

Čitalnica SDD

V sredo večer, ob 8. uri se vrši redna seja Čitalnice Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd. Odborniki in članstvo čitalnice, ki se zanimajo za napredek in porast slovenske književnosti, so vabljeni, da se seje gotovo udeležijo.

V bolnišnici

Mr. John Aulin, 1227 E. 172 St., je bil odpeljan v nedeljo v Glenville bolnišnico, kjer se je podvrnil operaciji. Želimo mu čimprejše okrevanje!

Roosevelt slavi rdečo armado, njene vojskovodje in vse rusko ljudstvo

Predsednik je sestavil svojo poslanico v superlativih ali visoko donečih besedah, s katerimi izraža zadivljenje ameriškega ljudstva nad čini ruskih armad, ki nimajo primere v zgodovini.

WASHINGTON, 22. februarja. — Predsednik Roosevelt je nocoj v superlativih ali visoko donečih besedah izrazil v imenu ameriškega ljudstva Josipu Stalinu "naše iskreno občudovanje veličastnih uspehov rdeče armade, ki nimajo primere v vsej zgodovini."

Predsednik je poslal Stalinu svojo poslanico ob 25. obletnici ustanovitve rdeče armade. Mr. Roosevelt je v svoji poslanici izjavil, da sta rdeča armada in rusko ljudstvo zagotovo poglajala Hitlerjeve armade na pot končnega poraza, s čemer sta si stekla trajno občudovanje ljudstva Zedinjenih držav.

Besedilo poslanice

"V imenu ljudstva Zedinjenih držav želim izraziti rdeči armadi ob njenem 25-letnem jubileju iskreno občudovanje njenih veličastnih uspehov, ki nimajo primere v vsej zgodovini. "Kljub ogromnim izgubam na moštvo, materialu, transportaciji in ozemlju ni rdeča armada dovolila zmage najsilnejšemu sovražniku. Rdeča armada je ustavila sovražnika pri Moskvi, pri Voronježu, na Kavkazu, in končno v nesmrtni bitki pri Stalingradu ga ni samo porazila, temveč je pričela tudi z velikimi ofenzivami, ki se še vedno vale naprej od Baltika do Črnega morja. Za svoj prisiljen umik mora sovražnik drag plačevati z moštvo, materialom, ozemljem in posebno še z moralom.

Najvišje priznanje rdeči armadi "Take čine more doprinesiti

30 rodbinam na Pawnee Ave., zopet dovedena voda

Počeno cev, ki je povzročila, da so bili stanovalci od nedelje zjutraj brez vode, so popravili odslovljeni mestni delavci.

Trideset rodbinam, ki stanujejo na Pawnee Ave., med E. 185. cesto in E. 193. cesto, ki so bile zadnje dni brez tekoče vode v svojih domovih, je zdaj voda zopet napeljana. Da ni bilo vode, je bil vzrok, ker je počila neka šest-palčna cev, ki dovažala vodo v omenjeni okraj. Cev so zdaj popravili oni bivši delavci mestnega vodnega departmanta, ki so pred nekaj dnevi šli na sedečo stavko, narkar so bili odslovljeni.

Stanovalec na Pawnee Ave., je zmanjkala voda v nedeljo zjutraj ob devetih. Delavstvo je ponudilo mestnemu vodnemu departmantu na razpolago uničnega plumberjev, katere tajnik John J. Roody pravi, da sprejem teh delavcev od strani mesta ne pomeni, da je stavka končana. Odslovljeni delavci se bodo danes sestali z Emilom J. Crownom, pred katerim bodo pojasnili svoje stališče.

ŠE ENA VAŽNA ODREDBA

Vlada je določila ustaljene cene svežim paradižnikom, fižolu v stročju, korenju, zelju in grahu.

WASHINGTON, 22. februarja. — Vlada je danes določila tako zvani strop na cene petih glavnih svežih zelenjadnih pridelkov — nad paradižniki ali tomatoes, fižolom v stročju, korenjem, zeljem in grahom. Vlada pravi, da je bilo potrebno ustaljenje teh cen zaradi ogromne zahteve po teh pridelkih, odkar je bilo uveljavljeno prodajanje prezerviranih živil na odmerke.

Pričenši z jutrišnjem dnevom (z današnjim dnevom ker je poročilo datirano z včerajšnjim dnevom), ne bo smel noben trgovec zahtevati več za omenjene pridelke kakor je bila njih cena tekom petih dni med preteklim forkom in včerajšnjim ponedeljkom, to je med 18. in 22. februarjem.

Ta zamrznitev cen omenjenim petim svežim zelenjadnim pridelkom bo polnomočna 60 dni.

LORAIN OSTANE PRI VOJNEM ČASU

LORAIN, 20. februarja. — Lorainški mestni svetovalci so soglasno sklenili, da ostane mesto Lorain pri sedanjem vojnem času do 26. septembra, narkar se bo uveljavil "kesan" čas, ki bo v veljavi do zadnje nedelje v aprilu leta 1944.

Pritožbe gospodinj

Gospodinje v Clevelandu, ki so že itak silno prizadete z raciniranjem živil, se pritožujejo, da morajo v nekaterih mesnicah plačevati še za hrustance, toščo in kosti, kar so prej mesarji vselej odrezali, preden so dali meso na tehtnico. Tozadevne pritožbe prihajajo na OPA urad, kjer se gospodinje pritožujejo, da dobe mesarji sedaj še več za meso, kakor določajo cene, ker v zmletu meso nameljuje vedno več in več "špeha".

V Floridi

Mr. in Mrs. Frank Gabriel, 1210 E. 60 St., ki sta svoječasno vodila trgovino z jedili na E. 53 St. in Standard Ave., sta se podala na potovanje v solnčno Florido, kjer ostaneta za mesec dni. Želimo jima obilo zabave in razvedrila ter srečen povratek!

Važna seja JPO,SS

Nocoj, ob 8. uri se vrši važna seja podružnice št. 35 JPO, SS, za collinwoodsko okrožje, in sicer v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Društveni zastopniki in vsi oni, ki so pri volji pomagati pri tej akciji, so vabljeni, da se seje udeležijo.

Na obisku v Coloradi

Mrs. G. L. Bartelme, hči družine Mr. in Mrs. Henry Laurie, Bonna Ave., pošilja pozdrave iz Colorada Springs, Colo., kjer se nahaja na obisku pri svojem bratu in njegovi soprogi, Lt. in Mrs. H. Laurie. Brat je bil pred kratkim povišan za prvega poročnika in je komandant Co. D. — 355. infanterije v Camp Carson, Colo. — Čestitamo!

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bonдов in vojno-varovalnih znamk!

Srditi boji med partizani in osjo v Jugoslaviji

Pretekli teden so partizani pobili nad 1.500 sovražnikov. — Značilno poročilo ameriškega mornariškega častnika.

MOSKVA, 21. februarja. — Radio "Svobodna Jugoslavija" poroča o srditih bojih preteklega tedna, v katerih je bilo poleg Nemcev in Italijanov pobitih tudi veliko število Mihaljovičevih četnikov.

Partizani nadaljujejo s srditimi boji proti osišnjim vojakom in domačim izdajalcem v okrajih Sanskega mosta, Kluj, Petrovca, Drinice, Suhaje, Resovaca, Bihaca, Drenovaca, Grachova, Knina, Gračaca ter Korenice.

V Bihac-Drenovac odseku so odbili partizani vse nemške napade. V okolici Sanskega mostu so partizani razpršili en nemški bataljon ter uničili četrto tankov in zajeli mnogo ujetnikov.

V odseku Grachova-Knin so partizani odbili vse napade Mihaljovičevih četnikov in Italijanov ter prizadeli sovražniku velike izgube na moštvo in materialu. Četrta dalmatinska partizanska divizija je izčistila v Imotskem okraju štiri kraje Pavelčevih ustašev, katerih je bilo v bitki 150 ubitih in ranjenih.

(Walter Winchell, znani ameriški radio-komentator in rezervni častnik ameriške bojne mornarice, je v nedeljo večer poročal, da so partizani pobili v bojih preteklega tedna nad 1.500 sovražnikov).

GARAŽE NISO ZA MEDVEDE

NEW YORK, 22. februarja. — Rujavi medved "Tuffy," ki ga lastuje cigan Stanley George je pobegnil, ko mu je ciganov sin polagal pičo. Oba cigana, oče in sin, kakor tudi mnogo sošedov, so jo ubrali za medvedom, ki se je končno zatekel v neko garažo. Ljudje so naglo zaloputnili vrata za njim, narkar se je njegovemu gospodarju posrečilo privabiti medveda k oknu garaže, kjer mu je nadel verigo in ga odpeljal. Toda par minut v garaži je medvedu zaloputnili vrata, da je spraskal skorovo barvo z avtomobila, ki je bil v garaži, razbil vse šipe v oknih in vratih ter skoraj vlomil eno steno garaže.

Nov grob

Po daljši bolezni je umrl John Pečnik, star 50 let. Stanoval je na 1041 E. 76 St. Doma je bil iz Smihela pri Žužemberku, odkoder je prišel v Cleveland pred 32. leti. Zadnjih 30 let je bil zaposlen v Cleveland Brass livarni.

Pokojni je bil član društva Glas Clevelandskih delavcev št. 9 S. D. Z., društva Lunder Adamič št. 28 S. N. P. J. in podružnice št. 5 S. M. Z. Tukaj zapušča soprogo Frances, pet sinov: Johna, Augusta, Pvt. Edwarda, Albina, Williama in štiri hčere: Frances, Florence, Anne in Victorijo.

Pogreb se bo vršil v četrtek zjutraj ob 9:30 uri v cerkev sv. Vida iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda, 6016 St. Clair Ave., in na pokopališče Calvary.

Naj počiva v miru, preostali družini pa naše sožalje!

PRODIRANJE OSI V AFRIKI. - POTOP DVEH PARNIKOV; 850 MRTVIH

Nevaren položaj v Tunisiji. — Sovražne podmornice pogreznile na Atlantiku dva parnika.

AMERIKANCI SO VRGLI NACISTE ZA DESET MILJ NAZAJ

Zavezniški glavni stan v Severni Afriki, 22. februarja. — Nemška, po tankih podprta pehota, je danes znova sunila skozi Kasserine prelaz proti ameriški bazi v Tebessi v Alžiriji, dočim je druga kolona maršala Rommela napredovala za 16 milj proti Thali, kjer je važno cestno križišče na levem boku angleške prve armade.

Tretja nemška kolona pa ogrožava Shibo, odkoder poroča Francozi, da so odbili napad. Ameriška in francoska pehota, ki straži dohode v Tebesso, je uspešno nastopila proti prvi fazi obnovljenih bojev.

Nad 50 ton težki nemški tanki Nemci napadajo povsod s svojimi nad 50 ton težkimi tanki, napram katerim stoje ameriški, komaj nekaj nad 30 ton težki tanki.

V hribovitom okraju v smeri proti Tebessi je neka ameriška četa vrgla nazaj dve nemški poklopni koloni, ki sta imeli petdeset tankov, ter ju potisnila za deset milj nazaj. V tem boju so razbili Amerikanci osišču 14 tankov.

Angleška osma armada, ki hiti Amerikancem na pomoč prodira proti utrjeni Mareth črti.

Silen udarec na Atlantiku WASHINGTON, 22. februarja. — Mornariški departament je danes naznanil, da je v pričetku tega meseca izgubilo lčenje nad 850 oseb, ko so sovražne podmornice torpedirale in pogreznile dvojce parnikov, s katerima so se vozili vojaki in civilni vojni delavci preko Atlantika.

Parnika pogreznjena v razdobju štirih dni

To je najhujši udarec, ki ga je doživela Amerika na severnem Atlantiku. Parnika sta bila pogreznjena v razdobju štirih dni. Podmornice so ju napadle pod varstvom nočne teme. Vsak teh parnikov se je pogreznil tekom tridesetih minut.

Na prvem parniku, ki je bil napaden, je bilo nad 600 oseb, vseh šest posadko. Na drugem parniku pa je bilo nad 500 oseb, od katerih jih nad 250 pogrešajo.

Zabava in seja

Nocoj se vrši seja kluba "Ljubljana" in sicer ob 8. uri v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave., po seji se pa razvije prosta zabava za člane in prijatelje. Vabi se na udeležbo.

Rusija obnavlja po vojni prizadete pokrajine

MOSKVA, 22. februarja. — Rusko časopisje in radio poziva rusko ljudstvo, da si slednje na vso moč prizadeva sodelovati v obnovitvi osvobojenih okrajev. Iz Moskve vozijo že danes preko Tiflisa in Rostova vlaki v Kuban. V osvobojeno Ukrajino je že na potu nad 4.000 zdravnikov.

Iz srečnejših okrajev, ki jih

Švicarsko mnenje o položaju na Balkanu

BERN, 16. februarja (NYT) — Pred kratkim so v Rumuniji izšli razglasi glede "pravočasne evakuacije vsega prebivalstva iz Bukarešte in drugih važnih mest, ki ni neobhodno potrebno", in cilju, da se prepreči zmešnjava v slučaju potrebe; zdaj so bile slične naredbe razglašene tudi v vzhodnih predelih Madžarske, ki z veliko pazljivostjo proučuje položaj.

Edinole na Bolgarskem — kjer odnošaji s Sovjetsko vlado še niso pretgnani — gleda javnost na balkansko situacijo osišča s precejšnjo hladnokrvnostjo. Toda tudi v tej deželi je opaziti nekoliko nervoznosti z ozirom na možnost turške invazije, katero je v zadnjih dneh močno poostriilo pisanje turškega časopisja, ki pri naša neobičajno agresivne uvodne članke.

Resnični vzroki vseh teh skrbi pa je v tem, da so balkanski konzervativni krogi prepričani, da so njihova ozemlja zdaj, ko so doprinesli toliko žrtv za nemški vojni napor, v nevarnosti, da postanejo prva linija obrambnih oporišč, ki bodo podvržena zračnemu bombardiranju in morda celo zavezniški invaziji iz juga.

Ako pride do tega, je vsakomur jasno, da Nemci ne bodo branili radi golega prestiža izpostavljenih postojank; to dokazuje tudi nova nemška strategija in umik nemških armad iz Belgoroda, Harkova in Rostova.

V zadnjih desetih dneh, je kar mrgolelo poročil, o mirovnih ponudbah preko Vatikana in nekaterih drugih nevtralnih kanalov.

NACISTI UBILI SEDEM ČEHOV

LONDON, 20. februarja. — Češka zamejna vlada je izjavila, da so nacisti usmrtili sedem čeških kmetov, ker so baje slednji skrivali žito in meso oziroma klavno živino. Mnogo nadaljnjih čeških kmetov je bilo aretiranih, ker niso hoteli izročiti nacistom svojih živil.

V Varšavi pa so nacisti zaradi špijonaže usmrtili pet Poljakov.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by:
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):

For One Year — (Za celo leto) \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year — (Za celo leto) \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year — (Za celo leto) \$8.00
For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

DANAŠNJA FRANCOVA ŠPANIJA

Dnevnik "New York Times" je poslal v Španijo enega svojih najmožnejših in izkušenejših poročevalcev, Thomasa J. Hamiltona, ki je po dveletnem študiranju razmer napisal knjigo "Appeasement's Child," v kateri slika razmere v Francovski Španiji.

Hamilton poroča, da je izgubilo v tri leta trajajoči civilni vojni najmanj en milijon Špancev svoje življenje. Nad 300,000 lojalistov je pobegnilo, nad 500,000 pa jih še zdaj prhni po Francovih ječah. Za te žrtve pa je dal Franco Španiji sledeče:

Nenehano kampanjo maščevanja proti vsem bivšim republikancem in njihovim sorodnikom.

Nezmožno in pomanjkljivo transportacijo, prazne tovarne, visoke davke in lakoto. Materialni položaj in ljudska morala padata od leta do leta.

Višji razred prebivalstva, ki je zdaj celo bogatejši kakor je bil pred civilno vojno, kar je zlasti očitno v ubožni Španiji. Dočim se ubožni ljudje trudijo, da si pribore po odmerkih določen kruh, imajo bogataši še vedno navado, ustavljati se na svojem potu domov v dragih restavracijah, kjer se gostijo z raznimi poslasticami...

Cerkev, ki ji je restorirana celo še večja moč in oblast, kakor jo je imela pod monarhijo.

Odredbo, s katero se vrača bogatašem vso njihovo posest, ki so jo tekom vojne zasedli kmetje.

Cenzuro, ki ji ni enako stroge nikjer več na svetu, in časopisje, ki se drži dosledno nacistične linije.

"Nobenega dvoma ni," pravi Hamilton, "da Nemčija uporablja Španijo kot naprej potisnjeno bazo svojih vojaških operacij. Španska obala s svojimi nešteti malimi pristani undi izborne prilike za obnavljanje zalog na podmornicah osišeča..."

"Caudillo Franco ni samo eden nadaljnjih španskih diktatorjev. On je fašist z neomajanimi imperialističnimi težnjami in cilji ter si ni — kakor Hitler — nikoli prizadeval teh mrženj utajiti.

Politika zaveznikov napram Španiji, kjer Franco z veseljem pleše kakor mu nacisti godejo, je politika apizanja. Mesece julija 1939 so posodile Zedinjene države Francu \$13,500,000 za nakup bombaža, katerega je Španija najbolj nujno potrebovala. Ko je bombaž dospel, je Francovo časopisje omenilo to dejstvo s par vrsticami, toda še v tistih proslavljalo Franca, češ, da je to samo njegova zasluga.

Nedavno je bivši ameriški poslanik v Španiji Alexander W. Weddell obvestil Francov režim, da namerava jo prirediti dijak pred ameriškim poslaništvom sovravno demonstracijo. "Toda režim ni poskrbel za posebne straže pred poslaništvom. Še več: celo onih dveh vojakov, ki sta bila običajno pred poslaništvom, ni bilo za časa demonstracij nikjer..." Fašistični dijaki so tulili proti Ameriki ter obmetavali s kamenjem ameriški grb, viseč nad vrati poslaništv. Ameriški poslanik se je odločil, da mu ne preostane drugega, kakor da zahteva apologijo od Francovega režima, če bi je pa slednji ne hotel dati, da zahteva v Washingtonu svoj odpoklic. Toda ko se je ameriški poslanik teden dni nato sestal z generalom Francom, je imel od ameriške vlade naročilo, naj nikar ne zahteva od Franca nobene opravičbe, temveč mu naj ponudi kredit v znesku \$100,000,000.

Največje orožje, ki ga imamo v Španiji, je špansko ljudstvo," pravi Hamilton, poročevalec lista "New York Times." — "Toda povprečni mož in delavec v Španiji se bo boril za nas samo tedaj, če bo vedel, da se bori tudi zase in za svoje gladne otroke..."

Taka je torej nerazumljiva in nezapopadljiva apizarska politika proti Španiji od strani Zedinjenih držav. In takšna je danes Španija, kakor jo je opisal Hamilton, po treh letih krvavih borb, v katerih je špansko ljudstvo podleglo skupnemu orožju svojih domačih, laških in nemških fašistov, katerih borbo je poveljevalo vse tukajšnje ameriško in tudi slovensko nazadnjaško časopisje, kakor poveljuje danes "borbo" Mihajlovičevih

četnikov, ki hočejo nadaljevanje starega reda, in kakor obsoja in žigosa borbo jugoslovanskih partizanov in slovenske Osvobodilne fronte.

Cilji obeh teh borb so si čudovito sorodni in tudi ljudski bojevniki v obeh teh borbah so označeni z enakimi vzdevki: komunisti, morilci, razbojniki in požigalci. Zgodovina se ponavlja!

V španski civilni vojni so podpirali — v lastno škodo! — Franca in njegove fašiste, zdaj podpirajo Mihajloviča in njegove četnike...

UREDNIKOVA POŠTA

Rev. K. Zakrajšek,
pol. tajnik SANS.

Odkrita beseda političnega tajnika SANSa

SANS je dobil od kongresa v Clevelandu zelo veliko in težko nalogo, tako težko, da si navadni človek, ki tega dela ne pozna, niti od daleč misliti ne more. Slovensko in jugoslovansko vprašanje je zelo zamotano in sovražniki so močni. Na nekaterih te težav sem v svojih pred in po kongresnih člankih namenoma opozarjal.

Glavno odgovornost za izvršitev te naloge pa nosi politični tajnik. Ker sem se tega dobro zavedal, sem le nerad sprejel mesto tajnika. Zavedal sem se velikosti dela, pa tudi velikosti svoje odgovornosti. Zato sem pri prvi seji izvršnega odbora 22. decembra predlagal, da se mora delo razdeliti, da jaz vzamem samo politično delo, za vse drugo naj se pa uredi pisarna administracije SANS-a v Chicagi, kar se je tudi naredilo.

Političnega tajnika dolžnost ni samo slediti pazno razvoju slovenskega narodnega vprašanja in razvoja nove Jugoslavije, temveč mora, ali bi saj moral pridno hoditi po mestih po Ameriki in predavati po univerzah, klubih in organizacijah, zlasti tam, kjer je morda bil že kak naš nasprotnik, da pojasni slovensko vprašanje iz našega pravičnega stališča. Že ta sama potovanja bi bila draga, ker je danes potovanje drago. Zato sem odboru povedal, da bi moral imeti tajnik približno tri sto na mesec, ker bi mu sama potovanja vzela velik del te "plače".

Potom bi bilo potrebno iti po slovenskih naselbinah in govoriti narodu o našem vprašanju in o razmerah, v katerih se razvija, da bi ga razumeli.

Ali naj tajnik pri teh predavanjih vzame na koncu klobuk in gre po dvoranah prosit miloščine za stroške pota? Sam nimam.

V politični pisarni v Washingtonu bi moral biti poleg njega še nekdo, ki vodi pisarno in vse delo doma, ko ni tajnika. Pisarna je potrebna, ker prihajajo v tajništvo razni poročevalci in razni ljudje po informacijah o Sloveniji iz privatnih virov, ker uradne deli jugoslovanske ambasade v Washingtonu in Jug. inform. center v New Yorku, to je min. Snog.

Da je administrativna pisarna potrebna, je jasno. Vsi odborniki imajo vsak svoj poklic, ki je prvi. Tam morajo imeti v pisarni človeka, da vrši za nje delo. Ali naj politični tajnik in uradni pisarne v Chicagi dasta ves svoj čas celi dan SANS-u, opoldne pa gresta z leseno žlico in kositarjevo skledo na porto kakega kloštra prosit, če je kaj od obeda ostalo? Živeti vendar morata.

Kongres bi bil moral takoj, ko si je izvolil odbor in mu dal delo, skleniti o stroških tega dela, koliko bo vse to stalo in kje se bo dobil potreben denar. V zadnji svetovni vojni je imel jugoslovanski odbor v Washingtonu skoraj neomejene kredite. Koliko je stala pisarna Re-

publ. Združenja, kolike so bile plače, vedo pa tisti, ki so ga vodili in ki so delali.

Ker kongres ni tega naredil, sem moral jaz kot tajnik to povedati odboru pri prvi seji 23. decembra. Povedal sem odkrito, koliko bi stala pisarna v Washingtonu, ako bi hoteli, da bo mogla izvršiti naloženo delo, kakor potreba in koliko pisarna v Chicagi. Za Washingtonsko bi bilo potrebno nekako \$1,500 na mesec s plačami, ki bi morale biti primerne sedanjim plačam drugod. Skoraj enako pisarna v Chicagi. Odborniki so se menda ustrašili tega. Pa nisem mogel drugače, če sem hotel narediti svojo dolžnost. Brez nič bo nič. Čujem in mi tudi pišejo, da se mi sedaj očita, da sem hotel SANS izkorističati. Vendar vsak pameten človek ve, da se mora delo plačati, ali ga pa ne bo. Narod na mje naložil delo, njegova dolžnost je sedaj — da "pass the ammunition". Kakor je sedaj, je isto, kakor če bi kaka država napovedala vojno, potem izbrala nekaj generalov in jih poslala v boj brez sredstev, brez amunicije, brez nič. Pa naj zmagajo. Oprostite, da rabim tole premiro: Ko ciganu niso plačali za muziko, pa zahtevali od njega, da jim igra, je dejal: "Malo novaca, malo muzike."

O sebi smelo in javno trdim, da sem se do sedaj žrtvoval do skrajnosti in da nosim vse stroške dela sam. Koliko časa bo to šlo? Najbrže ne več dolgo. Za žrtve pa še taka pisma in taki očitki. Ko bi vsakdo žrtvoval za narod, kakor sem jaz, pa bi danes kaj imeli.

Za kritje vseh stroškov sem pri odboru seji predlagal, da naj bi se vsa slovenska društva, katerih je baje veliko nad 2000, naprosilo, da da vsak član vsak mesec za politično pisarno po 1c za administrativno pa 1c, pa bi bilo vse plačano. Pa si odbor ni upal tega storiti, temveč je prepustil dobri volji ameriškim Slovincem. Da bi rešitev uboge umirajočega naroda, čegar kri smo, ne bila vredna dveh centov na mesec, je kak Slovence v Ameriki, ki bi ne dal?

Na ta način bi prišlo za vsako pisarno nekako \$1,500.00 na mesec, pa bi šlo vse kot po znorci.

Zadnje čase se mi tudi očita, da se ne dela, pa da sem zato jaz kot tajnik odgovoren. Jaz sem samo politični tajnik in samo politično delo je moje. Ne bi se rad bahal, toda te dni je Washingtonski najvplivnejši list "The Evening Star" prinesel na odličnem mestu članek skoraj samo o Sloveniji, kakor ga do sedaj še noben list v Ameriki ni. In to tukaj, kjer so ga čitali vsi člani vlade, kongresa in senata. Kdor pozna tukaj razmere, mi je trdil, da tolikega uspeha nikdor Slovenci ne bomo dosegli, smo premajhni. Pa smo ga. To ni majhno delo. Ii so več drugega. Ko bi bilo drugače preskrbljeno za delo tukaj, bi se pa še več, veliko več doseglo.

Rečem pa z mirno vestjo, da delam.

Nekateri tudi mislijo, kakor mi pišejo, kako so mi veliko uslugu izkazali, da so me volili za tajnika. Bratje, narobe je res. Jaz delam s tem delom uslugu narodu. Če pa kdo hoče biti tajnik, najbolj srečen bom tisti dan, ko se bom tega dela iznebil. Živio, naj se da izvoliti, pa kar pride naj sem. Pomagal bom, samo da me reši.

Bratje, ne bodimo "malenkostni", da bi s svojim nerganjem z gledanjem na osebe, na njih simpatije, podirali in jema li veselje tistim, ki bi radi delali, ne pustimo, da bi nam te "malenkostne meglice" zastrle pogled v tisto strašno Kalvarijo, strašne potoke krvi, ki teko po Sloveniji in sami škodovali narodu. Samo eno glejmo: To Kalvarijo, to kri, to umiranje, to strašno trpljenje!

Mobilizacija prostovoljnih delavcev za Rdeči križ

Cleveland, Ohio. — Tekom meseca marca se bo Ameriški rdeči križ obrnil in apeliral na ameriško ljudstvo, da zbere sklad \$125,000,000.00. V Cuyahoga okraju, kjer živi pretežna večina naših slovenskih rojakov, je bila določena kvota \$1,780,000.00.

Ta denar se bo porabil za vaše sinove, brate in može, ki se nahajajo pri vojakih. Porabilo se ga bo, da se jamči zdravje in varnost onim, ki so jih naši vojaki pustili na domu.

Ameriško ljudstvo, zlasti pa naši ameriški Slovinci, so se vedno velikodušno odzvali klicu Rdečega križa. V preteklih letih se je zanašalo za zbiranje vojnega fonda na velike skupine prostovoljnih delavcev po vseh delih, ter na može in žene in razne organizacije, ki so se radevolje odzvali, da se je doseglo kvoto za njih okoli. Zbiranje te velike armade prostovoljnih delavcev se je že pričelo. Važno je, da se prostovoljci v distriktih zberejo v še večjem številu kot v prejšnjih letih, ker je potreba po takemu vojnemu fondu letos večja od kdaj prej.

Na vas, ki ste aktivno sodelovali pri temu delu prejšnjega leta, se obračamo s prošnjo, da nam priskočite na pomoč tudi letos. Na vas, ki pa še niste sodelovali pri zbiranju fondov za Ameriški rdeči križ, a imate nekoliko časa na razpolago, pa vljudo apeliramo, da se nam pridružite. Naši može in žene ne dobivajo plače za svoje delo. Njih edino plačilo je zavest, da so dovoljno izvršili potrebno delo. Mi, ki nudimo svojo pomoč Rdečemu križu, storimo to, ker se zavedamo potrebe takega dela, in ker želimo doprinesiti svoj delež pri humanitarnem delu. Gotovo, nikjer ne vidite v ospredju zapisana imena z velikimi črkami, onih, ki vršijo to delo, zbirajo fond, ki je najtežje delo pod vsakršnimi okoliščinami, toda vem, da boste uživali zadovoljstvo, ko boste storili svoj delež.

V imenu Ameriškega rdečega križa, se apelira na vas, da nudi te svoje prostovoljne pomoči, tako moški kot ženske.

Pokličite Henderson 9781 med 5:15 in 7. uro zvečer, ali pa se osebno zglasite na sestanku, ki se ga sklicuje za sredo večer, dne 24. februarja, 1943, v Slovenski narodni dom na St. Clair Ave. Pričetek ob 8. uri.

Na tem sestanku bo navzoča tudi naša prva žena mesta Cleveland, Mrs. Jane Lausche, soproga župana, ki bo v zbranih besedah povdarila prepotrebno delo za zbiranje fondov za vojni sklad. Mrs. Lausche je na-

čelnica te kampanje v mestu Clevelandu.

Se enkrat, apelira se na vašo dobrotljiva srca, podarite par ur vašega prostega časa za koordinirano delo, ki bo olajšalo življenje kakemu nesrečniku.

Pridite na sejo v sredo, 24. februarja v SND, ob 8. uri!

Za Ameriški rdeči križ
Josie Zakrajšek
načelnica 23. varde.

Operna sezona v Clevelandu

V Clevelandu bomo imeli tudi letos operni teden in sicer je v ta namen izbranih osem najboljših priljubljenih oper, kot sporoča ravnatelj Northern Ohio Opera Association, Mr. L. Sidlo. Operni teden bo od 5. do 10. aprila.

Predvajane bodo sledeče opere s priljubljenimi opernimi zvezdami kot sledi:

Ponedeljek 5. aprila: "La Forza del Destino" — (The Force of Destiny) — Zinka Milanov, Lawrence Tibbett, Kurt Baum, Irra Petina, Ezio Pinza, Salvatore Baccaloni, Thelma Votipka, Cesare Soderro, dirigent.

Torek, 6. aprila: "Faust" — Charles Kullman, Norman Cordon, John Charles Thomas, Helen Jepson, Lucille Browning, Sir Thomas Beecham, dirigent.

Sreda, 7. aprila: "La Traviata" — Licia Albanese, Helen Olheim, James Melton, Lawrence Tibbett, George Cehanovsky, Cesare Soderro, dirigent.

Četrtek 8. aprila: "Carmen," — Gladys Swarthout, Lucia Albanese, Thelma Votipka, Helen Olheim, Raoul Jobin, Leonard Warren, Sir Thomas Beecham, dirigent.

Petek, 9. aprila (popoldne): "La Boheme" — Charles Kullman, Salvatore Baccaloni, Bidu Sayao, John Brownlee, Ezio Pinza, Cesare Soderro, dirigent. Sledi "The Dance of the Hours" iz La Gioconda, ves balet.

Petek, 9. aprila (zvečer): "Aida" — Stella Roman, Bruna Castagna, Kurt Baum, Lawrence Tibbett, Norman Cordon, Wilfred Pelletier, dirigent.

Sobota, 10. aprila (popoldne): "The Barber of Seville" — Nino Martini, Salvatore Baccaloni, Bidu Sayao, John Brownlee, Ezio Pinza, Frank St. Ledger, dirigent.

Sobota, 10. aprila (zvečer): "Il Trovatore" — Rose Bampton, Bruna Castagna, Giovanni Martinelli, Leonard Warren, Nicola Moscona, Cesare Soderro dirigent.

Nastopil bo tudi slavni balet Metropolitan Opere pod vodstvom baletnega mojstra Laurenta Novikoff-a in sicer v petek popoldne v "Dance of the Hours" in tudi v operah "La Forza del Destino," "Faust," "La Traviata," "Carmen," "La Boheme" in "Aida."

Vstopnice (davek vključen) so po \$1.10, \$2.20, \$3.30, \$4.40, \$5.50 in \$6.60; sezonske vstopnice pa so po: \$8.80, \$15.40, \$23.10, \$30.80, \$38.50 in \$46.20.

Glavni urad za prodajo vstopnic bo v glavni lobi Union Bank of Commerce, vogal E. 9. St in Euclid Ave. Urad bo odprt za naročanje vstopnic in drugih posajnil od ponedeljka 22. februarja naprej. Pred tem časom pa pismenim potom lahko naročite vstopnice od "The Northern Ohio Opera Association, 721 Buckley Building," kot poroča gl. ravnatelj H. J. Miskell.

Urad za prodajo sezonskih vstopnic pa bo odprt od 1. marca naprej. Te vstopnice lahko kupite pri "Union Commerce box office"; za posamezne predstave pa bodo vstopnice naprodaj istotam od 15. marca naprej.

Podružnice za prodajo vstopnic so v več kot 50 mestih vseh širom države Ohio, na padne Pennsylvanije in zapadne države New York, ki bodo prodajale vstopnice za Clevelandsko sezono, tako poroča Mr. Miskell.

CITAT IZ ZADNJEGA GOVORA PRESEDNIKA ROOSEVELTA

"Nacisti so zares nori, ako mislijo, da jim bo uspelo razvneti zaveznike s propagando, ki pognala britansko, ameriško, kiško vlado in ljudstvo v sprotnostvo z Rusijo — ali pa sijo proti nam."

BOLEZNI IN BEDA V SRBIJI

Potniki, ki so preteklega decembra prispeli iz Jugoslavije, pripovedujejo, da lakota in bolezni ubijajo na tisoče našega naroda. Vse tistično časopisje priznava, sprtni slučaji presegajo število rojstev. Beograjsko Novo Vreme je za računski distrikt v bi od julija do septembra štelo 20 odstotkov več smrtnih slučajev nego rojstev.

Včasih se pripeti, da kar rodinje umro od lakote. Na soče otrok, ki nimajo več čega ognjišča, ker so jim s teparji in prosičajo. Novo Vreme trdi, da pride na 6,000 otrok 500 takih, ki nimajo niti očeta, niti matere, a me je takih, ki imajo le še po ga svojih staršev.

Problem tujih delavcev v Nemčiji

LONDON, 15. februarja (NA) — Ruski ujetniki, sleni v nemških tovarnah so čeli v čedalje večjem številu puščati svoje delo in v nekajih krajih terorizirajo valstvo onih krajev, skozi tere grede, ko se skušajo v rusko ozemlje.

V berlinskih zadnjih listah lista "Voelkischer bacher", ki so dospeli v don, je najti nekatera nja. dogodljajev... Potniki švedske govore o neverjetni številu vojnih ujetnikov in delavcev, ki se svobodno krojo v rajhu. Voelkischer bacher sam opozarja na zno nevarnost, ki preti Nemci v slučaju vojaškega poraza.

LONDON, 15. februarja (NA) — Nemške in italijanske oblasti so začele internirati zervne častnike v vseh obdelih predelih Grčije ter na Egejskih in Jonskih otokih.

Nemški agenti v Grčiji jo od hiše do hiše in obok ljudstvu hrano in svobodno ceno sodelovanja; s tem pošajo pridobiti zase naklonjen prebivalstva za slučaj invazije Balkana.

Citat iz zadnjega govora preds. Roosevelta

Pravica do samoodlobe, meljena v Atlantskem Chartu, ne daje nobeni vladi pravice pokoljev ali do zaslužnjak jih narodov ali katerikoli jih narodov na svetu. Ves široki svet naj bo pričan, da te totalne vojne tega žrtvovanja človeških — ne vodimo v cilju, in tudi v najmanj s pripravljenost da bi kjerkoli na tej naši lji ohranili oblost kvizlingovalom.

Načelniki kampanje Rdečega križa

C. H. KELLSTADT
predsednik kampanje
Rdečega križaF. L. ELDER
podpreds. kampanje
Rdečega križaM. J. FLEMING
blagajnik kampanje
Rdečega križa

Ksaver Meško:

Ob šumenju brez...

Pritajeno otočno so šumele breze...

Tinica je stopila na vrh. Glasno si je oddahnila, zasopla, skoro zastokala. Zakaj pot se je vzpenjala strmo navzgor. Vozna cesta je bila pač zložnejša, a vila se je daleč naokoli. Tinici pa se je mudilo. Dihala je težko in naglo, da so ji prsi valovile ko se je vzpenjala na rob in je obšla.

Z naglim pogledom je pomerila pot po hribu navzdol, kolikor je ni zakrival in skrival gozd, vozno cesto, vso dolino od konca do konca, veliko belo cesto, ki je tekla po dolini kakor lep, vesel potok. Vse poljske poti, vse steze je premerila s hrepenecim željnim pogledom.

Videla je voz, ki je hitel po dolini, bel konj se vprežen vanj. A je držal nevzdržno naprej, naglo se oddaljeval. Videla je drug voz, ki je počasi lezel doli proti vasi, visoko je obložen z deskami, ki se veselo in prešerno bele v mlačnem majniškem soncu. Nikjer pa ni zagledala njega, ki ga išče plašno, hrepenec oko, kopajoče se v solzah, ki so ji močile lice vso pot in so ji polzele zdaj se gosteje po zardelih licih.

"Nikjer ga ni. Ali res ne pride nikoli več?"

"Nikoli več!" je zašumel v brezah, tih odgovor.

Zamajala se je proti bližnji brezi in se naslonila nanjo. Zakaj noge so ji omagovale in omahovale, vse telo se ji je treslo kakor v silni mrzlici.

Iz neder je izvlekla pismo, pi-

sano z velikimi, neokretnimi pismenkami. Pred uro ga je prinesel poštni sel.

Sama je bila doma, prala je, vsi drugi so bili na polju. Ni na mah umela, kaj pravi pismo, ki ga je pisal Skalarjev Pavle z Rebra, njen sorodnik, Ivanov, sosed. Ko pa se je zavedla vse grozne resnice, je popustila perilo in dom. Zdelo se ji je, da jo zadržuje doma in v ozki dolini.

Kakor bi jo tirala in suvala nevidna moč, je hitela gori po pešpoti, ki ga je po njej spremljala v jeseni, ko je odhajal.

Na vrhu, med brezami, naslonjena na vitko belo brezo, je razgrnila pismo. Počasi, zakaj oči so bile polne solz in misli so se ji mešale v bolnem neredu, se je brala:

"Draga Tinica. — V začetku svojega slabega pisanja te prav lepo pozdravim čez hribe in doline in ti čez vode in polje podajam roko. O tej bi ti mogel sporočiti, da mi je v zimi na straži hudo zeblo. A ker si o tem morebiti že slišala, ne pišem o tem, pišem samo o drugi, še boljši žalostni nesreči. Da ne bom dolgo govoril, ker papir je drag in še zelo majhen za tak denar, je stvar taka-le: Ivan se je pred kakimi desetimi dnevi prehladil in je moral leči. Spet drugi pravijo, da je bila bolezen iz vode, ki je tukaj res pasje slaba in še malo je je. Pa naj bo kakor hoče, stvar je takale, da je Ivan legel in ni več vstal. Danes popoldne smo ga pokopali. Pogreb je bil zelo lep. Pri nas doma ne bi imel ni-

koli in nikdar takega. Še fajmošter ga nimajo kadar umrejo. Vendar se mi je siromak zelo smilil. Težko je umiral. Pred smrtjo mi je naročil, naj ti pišem in ti pošljem čez hribe in doline, čez vode in gore od te proklete granice in iz teh strašnih barak, ki piha skozi nje veter ponoči in podnevi bolj kakor skozi naš razklopotani in polpodrti skedenj, tisoč in tisoč pozdravov od umirajočega ženina - vojaka. Povem ti tako med nama, da se, če bi me še kdaj kanili poslati v te kraje, da se rajši doma obesim; na hruško pred hišo se bom, tista je zelo močna, me bo že držala.

Zelo hudo mi je bilo, da se ne bosta mogla v predpustu vzeti, kakor ste imeli dogovorjeno.

Pa kaj hočemo, je že božja volja taka. Dal mi je tudi lep prstan, ki ga naj tebi izročim. Če se kdaj vrnem iz teh poganjskih krajev, ti ga prinesem. Če pa tudi jaz tukaj poginem, ga že komu zanesljivemu izročim. Je že komanda, pa gremo spat.

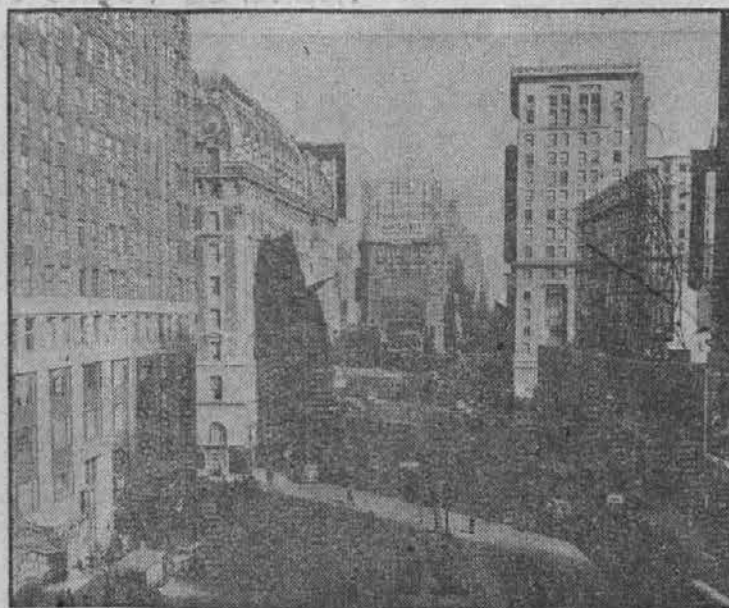
Zato ne morem več pisati, pa tudi papirja ni več. Nič preveč ne jokaj, Tinica, že mora tako biti. Pozdravljam vas vse doma in pravim vsem — lahko noč. Tvoj zvesti bratranec,

Pavel Skalar.

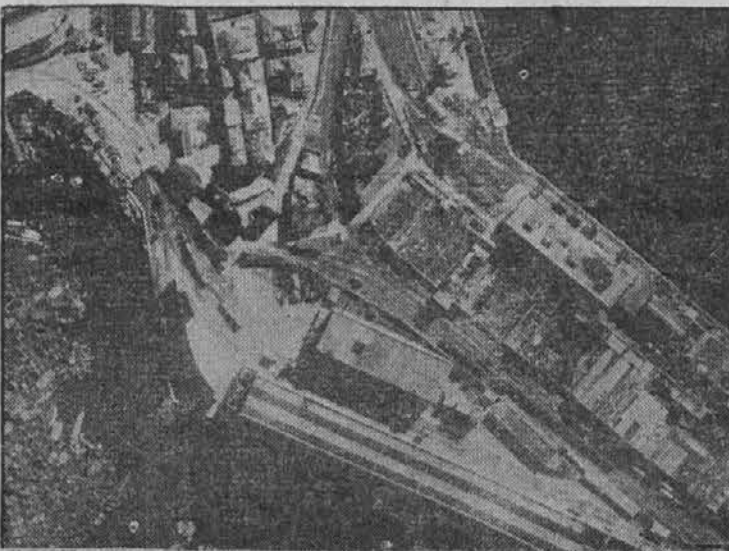
Brez moči so ji povesile roke s pismom. Oči so ji zaplale naokoli, kakor bi v veliki stiski iskale pomoči. A je od nikoder ni bilo. Le breze so nad njo šumele v pritajenem sočuvstvu.

Bilo je pred letom, spomladi, v mlademu maju. Šla je k teti gori v goro. Pot jo je vedla mimo Smrečnikovih hiše. Skoro povsem skrita je bila hiša in vse poslopje med sadnim drevjem. In vse drevje je bilo belo

Pogled na New York

Genova pod bombami

kakor z novo padlim snegom posuto, tu in tam s krvjo oškropljeno. Po vsem hribu daleč doli pod hišo je cvetelo drevje v dolge, pravilne vrste zasajeno. Zrak je bil poln toplega, veselega solnca in poln dišave, poln medu.

"Kaj Tinica, ali ni lepo pri nas?"

Bil je Ivan.

V zadregu jo je spravil, ko se je oglašil tako nenadoma iz za plota kraj ceste. Kri ji je zaplala v lica od hoda navzgor rožnato razgreta. A ko mu je pogledala v dobri, prijazno se smehljajoči obraz, jo je zadrega precej minila. Veselo se je nasmehnila, s srcem in s toplo besedo potrdila:

"Pa res lepo. Nisem še videla toliko drevja obenem v cvetu. Kako čudno lepi cveti!"

"Tako kakor ti, Tinica. Tudi ti si sam sneg in kri!"

Še bolj so ji zardela lica, zagorela ji v čudni neznani vročini.

"Le norčuj se, Ivan."

"Kaj bi se norčeval. Le sveto resnico govorim."

Ne dolgo potem so se dogovorili in so določili, da bo poroka v predpustu.

Prihizala se je jesen. Z njo je nenadoma prišlo povelje, da mora Ivan v vojske, ogroženo domovino braniti. Kmalu je pisal, da so ga poslali na mejo, a jim obečali, da bodo šli čez kratke tedne domov. Iz tednov so postali meseci, iz mesecev večnost.

In zdaj ga ne bo več. Nikoli več. V tujini, daleč od nje, brez nje je odšel v večnost.

Plašne oči so ji z grozo begale naokrog in iskale, kje bi bil kdo, ki bi ji v tej strašni uri dal pomoč, podpri jo z ljubečo, tolažečo besedo.

Nikjer nikogar. Le breze šume pritajeno in žalostno.

"It Takes Both"

It takes both... Management and Labor, working in harmony and co-operation to keep the assembly lines going in our factories to produce the necessary implements of war. It takes both... War Bonds and Taxes to pay the cost of these vital tools of war to keep our fighting men supplied.

U. S. Treasury Department

in deklet, moških in žensk za prisilno delo, poslednji zračni napadi nad Berlinom — vse to ne tvori primerne ozračja za proslavo.

Goeringov govor je bil zakasnjeno za več kot eno uro, ker so angleški "komarji" spuščali svoje bombe nad Berlinom ravno ob času, ko se je čez radio pričakoval govor maršala "raja" Hitler se sploh ni prikazal, ker je bil preveč zaposlen na fronti. Goebbels, ki ga je nadomestoval, je igral žalostno vlogo na velikem shodu v berlinskem Sportpalastu. Naproti občajni navadi nacističnih govornikov, ki zadržujejo svoje grovniške rakete za drugi del govora, začel jih je spuščati v brzem tempu že začetkom govora. Morda je čutil, da je bil zrak pretresen, in moral dati takoj odduška. Začel je z opravičevanjem Hitlerjeve odsotnosti in obljubil, da mesto tega prečita Hitlerjev proglas. Mesto pa, da bi poslušalce pripravil na Hitlerjev proglas s kratkim uvodom, držal je sam dolgo govoranco, pa je potem Hitlerjev proglas prišel brez pravega udarka, kot nekaj postranskega. Nasproti ustanovljenemu pravilu v nacističnih ljudskih zborih, da nikdo ne govori, ko je Führer spregovoril, je Goebbels potem zopet govoril na dolgo, potem ko je prečital Hitlerjev rokopis.

Slabo vpriporjeno

Fanfare zmagovalstva niso na mestu, ako ni zmage, ampak poraz. Da bi tega ne bilo, bi se bila proslavila desetletnica Hitlerjevega nastopa na oblast kot praznik prve vrste. Rusi in R. A. F. — ali pa usoda, kot pravijo Nemci — so pač drugače hoteli. Popolni polom šeste nemške armade pri Stalingradu, uspehi ruske ofenzive drugod ob vzhodni fronti, Sauckelove najnovejše navedbe o popolni mobilizaciji komaj doraslih fantov

ANY BOOK IN PRINT

Delivered at your door. WE PAY POSTAGE. Standard Authors. new books, popular editions, fiction, reference, medical, mechanical, farm, house, hold, children's books. Catalog.

FREE! JUST OFF THE PRESS

To Readers of This Paper: Write for our great illustrated book catalog. A short course in literature. This buying guide of 300,000 book lovers. The answer to your reading problem.

FREE — If you write NOW — TODAY!

CLARKSON PUBLISHING CO. Dept. NSS-1 1253 So. Wabash Ave., Chicago, Ill.

"WHAT'S YOUR NAME?"

je naslov

novi knjigi

ki jo je spisal v angleščini slovenski pisatelj LOUIS ADAMIČ

Cena knjigi je \$2.50 in nabavite si jo lahko v našem uradu.

Točna postrežba

Trgovcem, obrtnikom in posameznikom bodo zastopniki "Enakopravnosti" točno in zadovoljivo postregli, najsibo pri oglaševanju ali poročevanju novic, ako jih pozovete, da se pri vas zgledajo.

Za st. clairsko okrožje ter za newburško in zapadno okolico je zastopnik:

Mr. John Renko, 1016 E. 76 St.

Za collinwoodsko in euclidsko okolico:

Mr. John Steblaj, 1145 E. 169 St.,
Ivanhoe 4680

Mali oglasi

JUNIOR CHEMIST

Laboratory assistant. High school graduate. Apply between 9 and 12 m. at LAKE CITY MALLEABLE CO., 5000 Lakeside Ave.

Izurjeni operatorji

na

BORING MILLS

(Horizontal in Vertical)

VELIKIH STRUGALNIH

RADIAL DRILL

Plača na uro, poleg "overtime"

če ste sedaj zaposleni pri obratnem delu, se ne prigrisite.

Wellman Engineering

7000 CENTRAL

TRGANJE IN BOLECINE V MISICAH?

Hitro pomoč dobiti s Pain-Expeller-jem, čudovitim mazilom, ki ga rabijo tisoč. Nad 15 milijonov prodanih steklenic je dokaz njegove dobrotelosti. Zadržite pravi Pain-Expeller s Sidrom na skatijci.

PAIN-EXPELLER

Oblak Furniture Co.

Trgovina s pohištvo

Pohištvo in vse potrebščine

za dom

6612 ST. CLAIR AVE.

HEnderson 2978

Ako iščete

dobrega popraviljalca za vaše čevlje, pridite k nam. Vedno prvovrstno delo. Popravljamo stare čevlje ter imamo polno zalogo finih, novih moških čevljev. Cene zmerene.

FRANK MARZLIKAR

16131 St. Clair Ave.

VSE KARKOLI

potrebuje se od zobozdravnika, bodi izvlečenje zob, polnjenje zob in enako lahko dobiti v vašem polno zadovoljstvo pri dr. Župniku, ne da bi zgubili pri tem dosti časa. Vse delo je narejeno, kadar vam čas pripušča. Uradni naslov:

6131 St. Clair Ave.

vhod na 62. cesti

Knausovo poslopje

RED-ITCHY-SCALY ECZEMA

Effective Home Treatment

Promptly Relieves Torture!

First applications of wonderful soothing medicated Zemo — a doctor's formula — promptly relieve the intense itching soreness and start at once to help heal the red, scaly skin. Amazingly successful for over 30 years! First trial of marvelous ointment, skinless liquid Zemo convinces! All drug stores. Only \$54.

ZEMO

WAR BOND QUIZ

Q. May I sell a Bond or give it away?

A. No. War Savings Bonds are not transferable.

Q. May a beneficiary redeem a Bond during the lifetime of the registered owner?

A. No. The Bond will be paid to the beneficiary by the Treasury only when the beneficiary has furnished the Treasury with proof of the owner's death.

Q. How much does a War Bond cost?

A. The price of War Bonds is 75 percent of their maturity value.

For a \$25 denomination Bond, for example, you pay \$18.75 and at maturity in 10 years you receive \$25. This is the smallest Bond you can buy.

Q. How do I receive my Bond?

A. If you buy over the counter for cash, it will be delivered at that time. If ordered by mail, it will be mailed to your address or to anyone whom you designate.

Remember—the longer you keep War Bonds, up to 10 years, the more valuable they become.

WSS 767Q U. S. Treasury Dept.

A LITTLE MOTHEATEN

Sliko nam je dal iz prijaznosti na razpolago Jugoslovanski informacijski center v New Yorku.

P. DECOURCELLE:

MOČ LJUBEZNI

ROMAN—I. DEL

Spoznala ga je kmalu, ko ji je začel polagoma razlagati svoje brezčutne teorije v nadi, da najde v nji dobro pomočnico za načrte svojih pičlih sposobnosti.

Carmen je takoj pomislila, da bi bila sokriva, če bi mu pomagala. In takoj je spoznala, da ga ne bo nikoli ljubila.

Vse njene deklisane sanje, njene naivne nade na vzajemno ljubezen, krasni prividi večne sreče v naročju dragega bitja, vse to se je sesulo v prah, ko je zadelo ob to golo resničnost.

Pri teh mislih se je srce mlade žene tako bolešno stisnilo, da je malo manjkalo, da ni kriknila; solze so ji pritekale iz oči.

Stala je tako dolgo, da je začutila, kako ji padajo vroče solze na roke. Kar je začela za seboj sladak in globoko nežen glas:

— Vi plakate?
Obrnila se je.

Pred njo je stal mlad mož v elegantni uniformi štabnega častnika. Carmen je dvignila roko in si obrisala solzne oči.

— Vi trpite, Carmen? — je nadaljeval z drhtečim glasom. Dvignila je glavo in mu pogledala v obraz.

— Pišem se Saint-Hyrieix, gospod ritmojster d'Alboize, — je odgovorila skoraj osorno, — in nikoli vam nisem dala pravice pozabiti na to. Prosila bi vas, da ohranite v bodoče svoje intimnosti in sočutje za druge. Častnik je hotel odgovoriti, toda njegov pogled se je srečal s srditim pogledom mlade žene. Solze so mu stopile v oči in bolest mu je stisnila srce. Globoko se je priklonil in ponosno dvignjene glave je počasi odšel.

Carmen je zrla za njim in čim ji je izginil izpred oči, je globoko vzdihnila:

— Ah! Če bi vedel!

In vrnila se je k svojim sanjam. Toda njene misli so krenile v drugo smer. Znova je videla Stokholm, to poetično, krasno mesto, tako slikovito zgrajeno na sedmih otokih sredi jezera Moelar.

Spomnila se je svoje prve soareje na francoskem poslanstvu sredi diplomatov in vsega tega oficijelnega sveta, napetega in dolgočasnega, ki je bila obsojena živeti z njem; spomnila se je svoje zadrege, ko ji je mož predstavil vojaškega atašeja s poslanstva, visokega, bledega mladeniča črnih oči in resnega, sanjavega obraza, ki

jo je spoštljivo pozdravil, potem pa prisedel k nji in jo čaral s svojim zares duhovitim in prepričevalnim govorom.

Prvič, ko ji je mož predstavil mladega častnika, ni dobro slišala njegovega imena, kakor se pač dogaja v družbi.

Zvečer pa, ko sta se vračala v Grand-hotel, kjer sta stanovala, jo je mož vprašal:

— No, kako ti je všeč ritmojster d'Alboize?

— Kdo pa je ta ritmojster d'Alboize?

— Naš vojaški ataše vendar, ki si se z njim nocoj zabavala. Veš, da bi bil ljubosumen, da nisva baš sredi medenih tednov? Sicer pa, kaj mi pride na misel! Ti si preveč pametna, da bi se mogla spozabiti tako daleč. To je pravi don Quijote, potujoči vitez in k nesreči še pesnik ... Tam slabše, kajti kot častnik bi lahko napravil karijero.

V hotelu nista več govorila o tem.

Naslednjega dne se pa Carmen ni mogla otresti misli na svojega kavalirja s soareje. Poneke ga je videla čisto na izprehodih, na izletih v okolico, kamor so tovariši vabili Saint-Hyrieix; videla je dobro, kako dvori mladi, lepi dami in kako je srečen, če lahko ostane kje sam z njo. In kadar je ni nihče opazoval, je zrla Carmen za mladim častnikom ljubosumno.

A ko ji je ritmojster neke krasne noči ponudil roko, je Carmen začutila, kako se ji tresse roka in kako vsa drhti od radosti.

Nekoč se je zaklenila v svoje stanovanje boječ se sama sebe, vsa v strahu pred silnim vplivom, ki ga je čutila na sebi navzlic vsemu odporu. Da se temu izogne, je sklenila naprositi ga, da bi odpotovala iz Stokholma prej nego je Saint-Hyrieix prvotno nameraval.

A glej, prvi, ki ga je srečala na parniku, je bil ritmojster d'Alboize. Tudi on je oboževal morje; in ker je imel dvomečni dopust, ki ga je hotel prebiti pri svoji materi blizu Nantesa, je sklenil odpeljati se do Bresta, ker je bil navdušen za vožnjo po morju.

Tako je zadrževal de Saint-Hyrieix, ki je bil zelo vesel, da bo imel na vožnji tako prijetnega družabnika. Toda d'Alboizeve oči so govorile Carmen: — Lažem. Vedel sem, da sta si izbrala to pot. In izbral sem si jo tudi jaz, da bi vas videl, da bi vdihaval vsaj teden dni z vami isti zrak.

Zato je bila Carmen napram mlademu možu tako hladna. In zato je stala nepremično na krovu, naslonjena na ograjo, vznemirjena še bolj nego pred trenutkom, ko je nenadoma zagledala na parniku d'Alboiza. Bila je vsa iz sebe.

Zakaj ni srečala tega moža prej?! Zakaj ni on njen mož? Ljubi jo. To se mu pozna že na obrazu. O tem je trdno prepričana.

V njegovih blelih licih, v njegovih velikih, črnih in utrujenih očeh je čitala o prečutih nočeh, prečutih v mislih na njo.

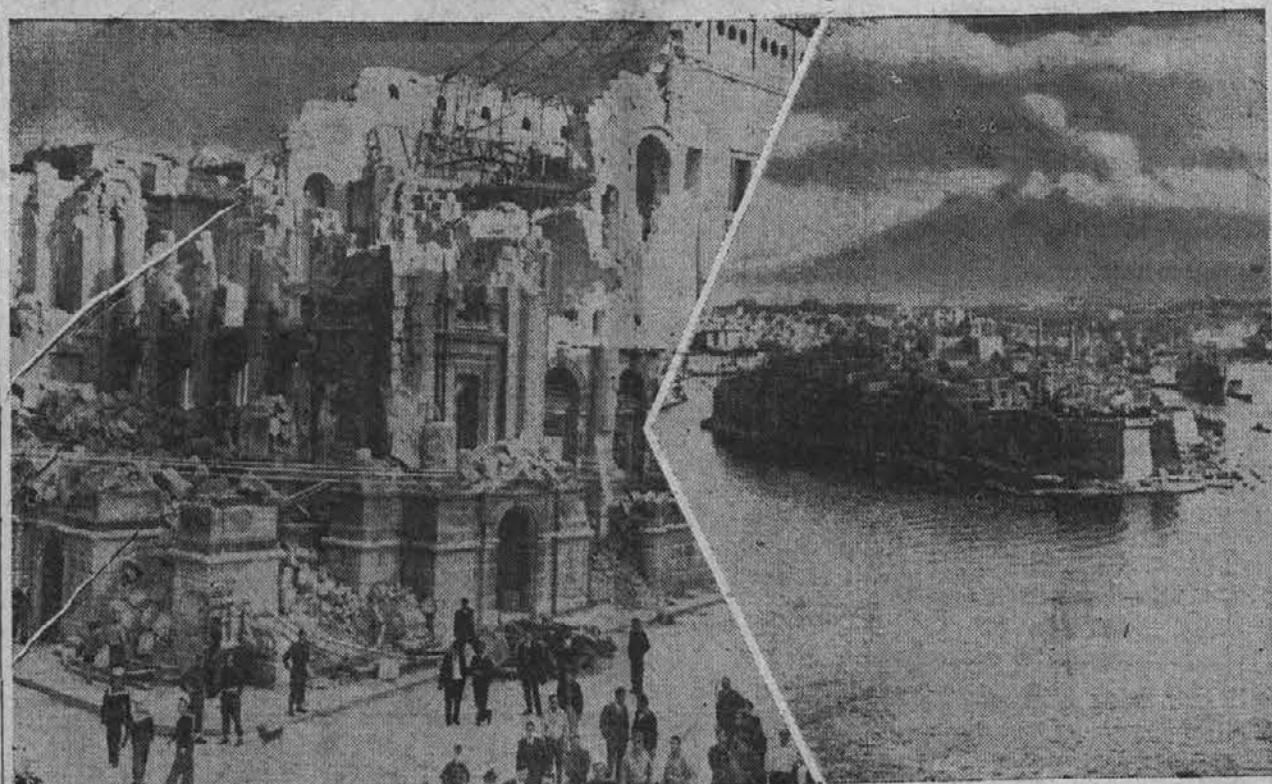
V njegovih nemirnih pogledih, v drhtenju njegovih ustnih je bil ogenj, je bila strast.

In Carmenin romantični duh se je zatopil v razmišljanje.

— Zakaj naju usoda ni združila? — je pomislila. — Mar nisva ustvarjena za skupno življenje?

In v duhu si je gradila vse življenje neizmerne blaženosti. Pomlad ljubezni, polna strastnih objemov, vročih poljubov in nepopisnih naslad; in dvoje

Malta še vedno stoji!

Na levi vidimo razvaline opernega gledališča na Malti, ki so jo dan za dnem rušile bombe laških in nemških letalcev, na desni pa je slika tega otoka.

Prva pomoč na bojišču

Na sliki vidimo, kako daje angleški vojak prvo pomoč svojemu ranjenemu tovarišu, dočim ostali njegovi tovariši hite na prejšnji napad.

bitij, ki sta eno srce, ena duša, ena misel ...

Potem pa solnčno poletje, tiha sreča s prihodom otrok, ki se na nje prenaša skupna ljubezen.

Slednjič sladka in tiha jesen, nekoliko obtežena z lahno melanholijo kot predhodnica žareče zime, ki jo obseva in ogreva liki solnčni žarek sreča dragih bitij, odraslih otrok.

Kar se ji je zarezala v obraz gola resničnost.

Ali ima pravico naslajati se ob teh grešnih sanjah! Nel Greha noče imeti na vesti!

Greha? ... Mar ga že nima? Od včeraj omožena — mar ne čuti v sebi ključke prešušnice jutrišnjega dne?

Pri tej misli jo je spreletel mrz; padla je na kolena in zašepetala iht:

— Bože, reši me! Ljubim ga! ... ljubim ga! ... Ker se ne morem več boriti z njim, mi daj vsaj moč ubraniti se sebe.

— Prins Hendrik — je plul skozi Pazde Calais in la Manche, preden je priplul na širno morje. Vreme je bilo krasno, morje mirno, vožnja prijetna. Na vseh straneh so se prikazovali iz morja zeleni otoki. V daljavi se je z daljnogledom dobro videla francoska obala.

Vsak hip so srečavali kak parnik, jadrnico ali ribiško ladjo. Ta del morja je zelo živahen. Neki potnik je dejal, da ga spominja morje tu na bulvar Montmartre.

— Prins Hendrik — je začel počasi zavijati na otok Batz.

— Ali prispemo jutri zjutraj v Brest, gospod kapitan? — je vprašal Saint-Hyrieix.

— Ob osmih bomo v brestskem pristanišču, gospod, in bili bi tam gotovo tri ure prej, da nas ni zadrževala megla.

Cas je hitel, ura za uro, ne da bi kaj motilo nočno tišino na krovu. Kar se je razlegel grozen, pretresljiv žvižg.

— Na levi bok! ... je kriknil službujoči častnik.

Mačka na seji

Ko se je nedavno posvetoval v Washingtonu neki senatni odbor, je prišla v sobo mlada mucka, ki se je hotela udeležiti posveta. Na sliki vidimo senatorja Ernesta McFarlanda iz Arizone, ki boža živalico.

Potem je bilo pa zopet vse tiho.

Morje je požiralo svoj plen. — Colne v morje! — je zapovedal kapitan.

Poslušnost je tako globoko vkoreninjena v mornarjevem srcu, da so preostali možje posadke izpolnili povelje mirno, čuteč, kako jim pod nogami uhajajo tla, kako se naglo pogrezajo.

Kapitan je stal nepremično na poveljniškem mostičku in zrl smrti v obraz dobro vedoč, da je neizogibana. Edina skrb

Gost oblak pare je zastrl kapitanski mostiček in zdelo se je, da se bori z oblakom megle.

Žvižgu je sledil krik, potem se je pa začelo preklinjanje mornarjev in strašen trušč potnikov, ki so se nenadoma vsi prestrašeni prebudili.

Čisto blizu parnika se je prikazal iz goste megle ogromen črn nestvor, ki se je naglo pomikal naravnost proti parniku.

Zaman je bilo vse kričanje.

To je bila smrt! Strahotno hreščanje in pokanje. Parnik se je približal. Od groze onemeli potniki so slišali, kako se trgajo verige, kako hrešče zlomljeni jambori in žvenketa razbito steklo ...

To je bilo vse.

— Prins Hendrik — je bil pretrgan na dvoje, napadalec je izginil v temo, tiho, neopaženo, kakor se je bil prikazal iz nje ... za seboj je zapustil samo trupla in razdejane.

— Angleški je bil, — je dejal stari krmar.

Prednji del parnika se je že potapljaj.

Pet minut!

In tedaj so se prikazale v svitu luči, prižganih na vseh straneh, skupine človeških bitij, ki so se obešala na vrvi, plezala na jambore in se oprijemala kosov razdejanega parnika, dočim sta se obe polovici parnika vedno bolj pogrezali v morje; valovi so pa rahlo pljuskali iz megle, kakor bi hoteli nesrečne potnike zazibati v smrtno spanje.

Kar je nastal v morju silen vrtinec. Voda je napravila ogromen lijak, podoben orjaškemu vrču, kamor se je vse prekucnilo.

Strahoten krik je zadonel iz dvesto grl, bolešno rjojenje, obupen krik ...

JOE GROSEL

15410 WATERLOO ROAD

PAPIRAR

Tudi napravimo obloke (arches)

Se priporočamo v naklonjenost

so mu bili tisti, ki je za nje odgovarjal.

Bil je bled, toda brezčuten. A prizor je bil strahoten.

Potnikom v prednjem delu parnika ni preostajalo drugega, nego groza smrti, usodna, neisprosnja. Čutili so samo grozo na smrt obsojenega, ki sliši, kako se sekira giljotine dviga in pada.

Pač so pa imeli potniki v zadnjem delu dovolj časa pretrpeti vse muke agonije.

Kosi razbitega parnika so se potapljali počasi, kakor bi si hotelo že nasičeno morje odpohiti, preden pogoltno še ostanke svoje žrtve.

Napol nage, v smrtnem strahu trepetajoče ženske so begale sem in tja, zaletavale so se druga v drugo, plakale, prosile in klicale na pomoč.

Moški so posuroveli, borili so se za golo življenje, se obdelavali s pestmi in suvali z nogami ...

Spoprijemali so se in klali, da bi bili prvi, pehali so proč ženske in otroke, da bi prišli v rešilni čoln, da bi se rešili.

Skakali so s kapitanskega mostička v morje, se oprijemali roba rešilnega čolna, plezali in kričali:

— Reši se, kdor se more!

Kar se je čoln zagugal in prevrnil, ker je bil na eni strani

preveč obtežen. Nastala je nova borba, borba v vodi, grozna borba med tistimi, ki so se bili zopet oprijeli prevrnjenega čolna.

V naslednjem trenutku se je zadnji ostanek "Prinsa Hendrika" pogreznil na dno morja. Nastal je nov vrtinec in začelo se je strahotno klotanje.

Drugo dejanje strašne tragedije je trajalo komaj deset minut.

Nekaj kosov, razmetanih po vodi, nekaj človeških glav, morečih iz valov, to je bilo vse, kar je ostalo na kraju katastrofe.

Kmalu so premetavali valovi samo še trupla.

Toda v zadnjem trenutku se je prikazala bela postava nasproti kosa razbite ladje, smejoč se smrti v obraz, smejoč se sanjam in zlatim zvezdam, migljajočim na nebu, ki se je bilo ta čas iztrgalo iz vlažnega objema megle.

Nikogar blizu.

Bila je Carmen.

Noč jo je bila tako zmedla, da ni slišala klicev svojega moža, ki je bil med prvimi, ki so poskakali v rešilni čoln. Zavrta v širok plašč iz belega karmirja je mirno in resignirano čakala, da jo pogoltno valovi.

(Dalje prihodnjice)

Kupujte vojne bonde in vojno-vredne valne znamke, da bo čimprej poraženi osiše in vse, kar ono predstavlja!

YOU GIRLS WHO SUFFER

Distress From

PERIODIC FEMALE WEAKNESS

And Want To Build Up Red Blood!

Take heed if you, like so many women and girls, have all or any one of these symptoms: Do you on such days suffer cramps, headaches, backache, weak, nervous feelings, distress of "irregularities", periods of the blues—due to functional monthly disturbances?

Then start at once—try Lydia E. Pinkham's Compound TABLETS (with added iron)—made especially for women.

Pinkham's Tablets are famous not only to relieve monthly pain but also accompanying weak, nervous feelings of this nature. This is because of their soothing effect on

ONE OF WOMAN'S MOST IMPORTANT ORGANS. Taken regularly, Pinkham's Tablets help build up resistance against such symptoms. Thousands upon thousands have reported benefit.

Also, their iron helps build up red blood to give more strength. Pinkham's Tablets are also a fine stomachic tonic! Follow label directions.

MAD

When a cough due to a cold drives you mad, Smith Brothers Cough Drops give soothing, pleasant relief. Smith Brothers' contain a special blend of medicinal ingredients, blended with prescription care. Still cost only 5¢—yes, a nickel checks that tickle!

SMITH BROS. COUGH DROPS

BLACK OR MENTHOL—5¢

IT TAKES BOTH!

What You Buy With WAR BONDS

A pelorus, used by the Navy, is a device which fits over the surface of a compass to enable the operator to take bearings on distant objects. It has split hair sights, has been in use for many years ... and costs approximately \$125.

These instruments are essential equipment to every American ship which comes out of the shipyards. With the scores of ships now being completed each month, we need many of these instruments. Your purchase of War Bonds and Stamps will help pay for them. Invest at least ten percent of your income every payday in these interest-bearing Government securities.

U. S. Treasury Department